

Πρεβεζάνικα Χρονικά

ΠΡΕΒΕΖΑΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ, 57-58 (2021)

"Τω αγνώστω ...ποιητή"

π. Θεοδόσιος Μαρτζούχος

Copyright © 2024, π. Θεοδόσιος Μαρτζούχος

Άδεια χρήσης [Creative Commons Αναφορά 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Μαρτζούχος π. Θ. (2021). "Τω αγνώστω .ποιητή". *Πρεβεζάνικα Χρονικά*, 397–399. ανακτήθηκε από <https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/prevchr/article/view/36571>

π. Θεοδόσιος ΜΑΡΤΖΟΥΧΟΣ

«Τῷ ἀγνώστῳ ... ποιητῇ»

Ο Στέλιος Μαφρέδας, γέννημα και θρέμμα της Πρέβεζας, γνωστός ως φυσική υπόσταση και παρουσία σε όλους σχεδόν τους κατοίκους της γενιάς που προηγείται, είναι άγνωστος στους περισσότερους ως ποιητής. Για να ισχύσει το μοτο της τελευταίας ποιητικής του συλλογής *Βῆμα πρὶν* (Οι Εκδόσεις των Φίλων),¹ «έλλειμμα των γενεών από χρήση σε χρήση μεταφέρομαι, χωρίς ποτέ να καλυφτεί»!

Κάνοντας λογοπαίγνιο αλλά και βλέποντας την κοινωνική και... σχολική πραγματικότητα, αξιολογώ ότι πρέπει να στήσουμε ένα, αν όχι βωμό (!), τουλάχιστον υπομνηστικό κείμενο για τον συμπατριώτη μας Στέλιο Μαφρέδα!

Η επαγγελματική σταδιοδρομία του Στέλιου ήταν *materia gravis*. Ήταν χρήματα και οικονομικές αλχημείες του τραπεζικού καπιταλισμού, μέσα στον οποίο φαντάζεται ο σημερινός κόσμος ότι είναι υποχρεωτικά δεσμευμένος. Ευτυχώς δεν πίστεψε κάτι τέτοιο και ο Στέλιος, αλλά έκανε πάρεργο «την βαρεία ύλη» γιατί κατάλαβε ότι η ποίηση είναι ζωή στην πιο συμπυκνωμένη της παρουσία!

Ο Στέλιος είναι ελεύθερος από το ελάττωμα των συναδέλφων του στην ποίηση και την λογοτεχνία, τον σνομπισμό των διανοούμενων! Άνθρωπος απλός και καθημερινός, γράφει στην τελευταία ποιητική του συλλογή *Βῆμα πρὶν*, στο ποίημα «Πριν και μετά»:

*Μα πώς σαν κυνικός να νιώσω σίγουρος
Σαν σαρκαστής στρατόπεδο ν' αλλάζω;*²

Ξέρει ότι για να είναι ποιητής δεν πρέπει μόνο να γράφει ποιήματα, αλλά και να τα υπερασπίζεται! Όπως γράφει στον Χανς Μπέντερ ο Paul Celan: «Μόνο τα αληθινά χέρια γράφουν αληθινά ποιήματα». Ένα ποίημα πρέπει να είναι ψηλαφητό και σιωπηλό, σαν παλιό δαχτυλίδι στον αντίχειρα. Πολλές φορές όμως οι λέξεις έχουν σκοτώσει τις εικόνες ή τις επικαλύπτουν. Γράφει για μας ο Στέλιος στο ποίημα «Έχουν μια κούραση τα λόγια», στην ίδια συλλογή:

Πάλιωσαν οι μέρες κι έχουν μια κούραση τα λόγια

¹ ΜΑΦΡΕΔΑΣ 2021.

² ΜΑΦΡΕΔΑΣ 2021, 19.

*έρχονται από άλλες εποχές πένθιμα και θλιβερά,
στ' αζήτητα το έτυμο, δίχως συγκίνηση τα λεξιλόγια,
αντίλαλος δε βγαίνει απ' τις πλαγιές, η σιωπή βοά.³*

Ο Στέλιος αγωνίζεται να παραμένει χριστιανός και ρίχνει στον αγώνα αυτόν, με τα ποιήματα, τον σπόρο μιας βαθιάς πίστης στην καλοσύνη των συνανθρώπων. Στο ποίημα «Χέρι στον ώμο» της ίδιας συλλογής, μας λέει ότι «ένιωσα ένα χέρι απαλά στον ώμο να με ακουμπάει... πάνω μου εφάπτεται παράδεισος».⁴ Δεν γίνεται να είναι ομογνώμων αυτών, που τον συνάνθρωπο τον ονομάζουν και τον φοβούνται σαν την κόλαση! Αντίθετα, ο δικός μας ποιητής μάς λέει προσθέτοντας:

Το χέρι στον ώμο ένιωθα να με υπερασπίζεται και να με συντροφεύει.

«Η ποίηση δεν είναι ένα αγωνιστικό αυτοκίνητο που τρέχει ασυναίσθητα σε μια κυκλική τροχιά. Είναι ένα νοσοκομειακό, που τρέχει για να σώσει κάποιον» (Γ. Γεφτουσένκο). Και ο Στέλιος γράφει: «Αν σε διαβάζω, ποιητή, είναι να παίρνω θάρρος»,⁵ γιατί: «Ζούμε μέσα σε μια κουλτούρα που γίνεται βαθμιαία μια αεροδυναμική σήραγγα κουτσομπολιού· ενός κουτσομπολιού που επεκτείνεται από την θεολογία και την πολιτική σ' έναν άνευ προηγουμένου θόρυβο γύρω από ιδιωτικές υποθέσεις (η ψυχαναλυτική διαδικασία είναι η υψηλή ρητορική του κουτσομπολιού). Αυτός ο κόσμος δεν θα τελειώσει ούτε μ' ένα βρόντο ούτε μ' ένα λυγμό (όπως μας λέει ο T. S. Eliot) αλλά μ' έναν τίτλο εφημερίδας, μ' ένα σλόγκαν, μ' ένα μυθιστόρημα της πεντάρας πιο χοντρό κι από κέδρο του Λιβάνου».⁶

Γέμισε ο κόσμος... «χοντρές βλακειές», μεγάλες σαν τους κέδρους του Λιβάνου, και κανένας άνθρωπος που σκέφτεται δεν επιτρέπεται, ούτε έχει καν το δικαίωμα, να καλλιεργεί τον ιδιωτικό του γιαπωνέζικο κήπο της ποίησης και της σκέψης! Δεν κάνει ο Στέλιος κάτι τέτοιο. Δεν είναι χόμπι του η ποίηση. Είναι αιμορραγική αιμοδοσία. Είναι ένας μικρός πελεκάνος που ανοίγει τις φλέβες του για να μην πεθάνουν από... σιδηροπενία αυτοί που αγαπά και τον αγαπούν!

Ποιητής;

Λοιπόν, τι έχετε να πείτε στον κόσμο;

Και τι χρειάζονται οι ποιητές, σε τόσο μίζερους καιρούς;, αναρωτιέται ο Χέλντερλιν!

Αν σε διαβάζω, ποιητή, είναι να παίρνω θάρρος.⁷

³ ΜΑΦΡΕΔΑΣ 2021, 45.

⁴ ΜΑΦΡΕΔΑΣ 2021, 13.

⁵ «Προσομοίωση Γαλήνης», ΜΑΦΡΕΔΑΣ 2017, 55.

⁶ STEINER 1997, 46.

⁷ «Προσομοίωση Γαλήνης», ΜΑΦΡΕΔΑΣ 2017, 55.

Για ποιο πράγμα να παίρνω θάρρος;

Υπάρχουνε μπροστά μας, από πολύ παλιά, από την εποχή του μύθου του Ηρακλή, δύο κόσμοι («Αυτά δεν έγιναν ποτέ, αλλά υπήρχαν ανέκαθεν»). Ο ένας φωτεινός, λογικός και ήσυχος· ο άλλος ερεβώδης, γεμάτος μυστικά και ψέματα και ανυποψίαστες εκπλήξεις. Τα σύνορα μεταξύ τους είναι ασαφή και φυσικά χρειάζεσαι κριτήρια για να διαλέξεις. Το... «αυτό θέλω εγώ...» δεν είναι κριτήριο, αφού χθες ήθελες κάτι άλλο! Είναι δίλημμα και επιλογή απόφασης «στο συνωστισμό να περπατάς μοναχός!» Χρειάζεσαι «τον όρκο πρόσημο στα πάγια όνειρα»!

Οι δάσκαλοι στις τάξεις δεν λένε για τον ποιητή και οι εφημερίδες πια δεν δημοσιοποιούν ποιήματα! Είναι... too much και ντεμοντέ. Τουλάχιστον όμως κάποιοι, όσοι το θέλουν, ας κρατάμε «Αναμμένο καντήλι» την ποίηση του Στέλιου και ας πορευόμαστε κατά τη φωτεινή του προτροπή:

*Η ποίηση δεν είναι για να χάνουμε το θάρρος μας.
Η ποίηση είναι καντήλι να φωτίζει το δρόμο μας.⁸*

Και για εσένα ποιητή, αφού σου ευχηθούμε «τα όσα καταθύμια» θέλουμε (προσφέροντας τα σα εκ των σων), να σου το πούμε ότι

*Θα γυρίσουμε κάποτε στον τόπο μας
γιατί έχει ο καιρός γυρίσματα,
κάθε ταξίδι την επιστροφή του.⁹*

Βιβλιογραφία

ΜΑΦΡΕΔΑΣ Στέλιος Θ., 2009, *Άξονας περιστροφής*, Αθήνα.

ΜΑΦΡΕΔΑΣ Στέλιος Θ., 2017, *Νεύμα από απέναντι*, Αθήνα.

ΜΑΦΡΕΔΑΣ Στέλιος Θ., 2021, *Βήμα πριν*, Αθήνα.

STEINER George, 1997, *Η σιωπή και ο ποιητής*, μτφρ. Γεράσιμος Λυκιαρδόπουλος, Αθήνα.

⁸ ΜΑΦΡΕΔΑΣ 2009, 9.

⁹ ΜΑΦΡΕΔΑΣ 2009, 11.

